

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl. $\frac{1}{2}$, an
3 fl. $\frac{1}{4}$, an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$,
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$, an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fiecare publică-
țiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul V.

Blaș 20 Iuliù 1895.

Numërul 29.

Centenariul al doilea al s. Uniri.

Numai cinci ani ne mai despart
dela împlinirea sutei a doua de ani,
de când s'a sevârșit reunirea nóstră cu
biserica sfintului Petru.

E lucru bun și de folos, ca ani-
versările evenimentelor mai însemnate,
cari au născut schimbări mari spre bine,
popórele acelea, preste cari s'a revêrsat
acest bine, să le sêrbătorêscă, și cu
cât óre care eveniment e mai momentos
în urmările sale cele bune, cu atâta
mai bună și mai de folos este sêrbătó-
rirea lui, cu atâta mai vrednică, mai
solemnă și mai sfintă are să fie sêr-
bătórirea acêsta.

Avênd acestea înaintea ochilor po-
pórele lumii civilizate nici nu lasă, să
trêcă nesêrbătórit mai nici un cen-
tariù al evenimentelor acelora, cari
s'au făcut pe sama lor isvóre de bine-
cuvîntare.

Noi Români nu putem, să ne
mândrim cu multe evenimente de acestea.
Noi nu putem, să ne mândrim cu o
istorie lungă, cu tóte că poporul român
petrece acum aprópe de optspredece vé-
cúri în frumósa lui patrie dela Istru
și din Carpați. Trecutul unui popor,
dacă nu cuprinde fapte istorice, nu
póte să se numêscă istorie. Adevêrat
că în vécurile de mai înainte au rês-
sărit dintre Români nisce luceferi ca
Ștefan și Mihaiù. Dară ei singuri nu
au putut, să dărnêscă Românilor istorie,
căci faptele lor, óri cât de mărețe au

fost ele, totuși n'au lăsat urmări ho-
tărîtore pentru vécurile urmátore ale
vieții poporului român.

Istorie, carea să merite acest nume,
poporul român are nu chiar de dóue
vécúri.

Trebui-va óre, să cercăm mult după
causa, pentru care poporul român are
o istorie așa de tinêră?

Cum, cum nu, noi nu scim, scie
numai bunul Dumneđu, dar destul că
poporul român de odată s'a védut în-
jugat la carul imperiului bizantin. A
trăit acest popor vécúri întregi viața
unui sclav, căruia nu i-se dă voce, să
lucre pe sama sa, ci tot rodul sudorii
lui este al stăpânului. Cum, cum nu,
noi nu scim, scie numai bunul Dum-
neđu, dar destul că poporul românesc
după aceea a fost tras și el după stă-
pânul sêu în nefericita desbinare dela
biserica sfintului Petru. Asemenea unor
vampiri au dat năvală Fanarioții și
Sêrboteii asupra acestui popor nefericit,
ca să-i sugă nu numai sângele din vine,
ci chiar și mêdua din óse. Români
erau sclavii lor în înțelesul cel mai
propriù al cuvîntului. Averea, forțele
și viața lor vécúri întregi au fost date
în mâinile acestor vampiri. Numai Dum-
neđu va fi sciind, ce avuții colosale
au stors străinii aceia din sudórea Ro-
mânilor, — dórá pentru ca macar pe
sine însiși să se civilizeze acei străini
cu ajutoriul acestor bogății? Ei de
așa ceva nu erau capabil, căci alun-
gaseră ei însiși dintru sine spiritul de

viață dătătorii. Cel ce a avut parte,
să vadă Constantinopolul, acela a tre-
buit să clatine mirat din cap: tot, ce
în Fanar póte să se numêscă școlă,
este o școlă elementară. Și vedem dórá
cu ochii, că asupra acestia de odi-
niórá ai poporului român astădi în pri-
vința culturii au rêmás departe înapoia
acestui popor. Lor le lipsesce spiritul
dătătorii de viață.

S'au mai însoțit acestor vampiri
ai poporului român alții noi, Calvinii
din Ardél. Dumneđu nu a lăsat, ca
acțiunea destructivă a Calvinilor asupra
Românilor din Ardél să succedă cu
desevârșire. Carea a fost înse sórtea
acestor Români pe vremea stăpâniei
calvinesci, încă o scim cu toții. Scim,
că pe vremea aceea vládica Românilor
nu avea nici macar atâta trecere și auc-
toritate, câtă are în zilele nóstre un
protopop românesc. Scim, că partea
Românilor pe vremea aceea era umi-
lire neîncetată.

A sosit înse anul 1700. An memo-
rabil a fost anul acesta pentru poporul
român, an, ca și care mai memorabil
nu a mai fost în viața acestui popor.
El a fost anul, în care Români s'au
născut întru popor consciù de sine. El
a fost anul, care a dăruit poporului
român începutul istoriei lui. El a fost
anul, în care rămurelul latin din rês-
sărit a fost altuit în trunchiul lumii
civilizate.

Cu puterile iadului s'au însoțit
puterile omenesci dușmane Românilor,

Feuilleton.

Sclăvia la Elinii și Romanii cei vechi.

(După Döllinger «Heidenthum und Judenthum».)

(Continuare.)

În mai multe privințe deosebită de a
sclavilor era sórtea iobagilor statului. Ei
erau în partea cea mai mare a lor locuitori
vechi ai țerii subjugăți de Elini. Așa Pene-
stii în Tesalia, așa Mariandii Bitinieni în
Heraclea din Pont. așa mai ales Heloții în
Laconia. Pe cești din urmă statul i-a lăsat
singuraticilor spre folosire, și stăpânilor lor
nu le era fertat nici să-i vîndă, nici să-i de-
clare de liberi. Heloții aveau familii și
locașurile sale proprii. Ei trebuiau să ser-
vescă stăpânilor sêi și să le dea un anumit
cuant din rodurile câmpului. Cei vechi ne
spun, că sórtea lor era grozav de aspră.
Este înse îndoiios, dacă au fost adevêrate
óri statornice amênunțele, cari le spun unii
scriitori, p. es. istoriograful Miron, ¹⁾ despre
sórtea lor. Dacă este adevêrat, că ei trebuiau
să pórté vesminte de bațjocură și în fiesce
care an au fost sbiciuniți fără de nici o vină,
și numai pentru ca ei să nu-și uite de aceea,

că au să robêscă, atunci se pricepe anevoe,
cum de Spartanii îi folosiau așa de edese
óri ca ostași în expediții răsboinice. E con-
statat, ca așa numita criptia nu era o vină-
tóre formală de esterminare asupra Heloților;
dar se pare totuși, că cu prilejul criptiilor Spar-
tanii cutrierând țara ucideau mulți Heloți de
aceia, pe cari îi găsiu în drumuri. Este fapt, că
Heloții ca și Penestii din Tesalia se folosiau
de tot prilejul de a se réscula, și că Spar-
tanii priveghiau bănuitori asupra lor ca asupra
inimicilor celor mai periculoși și se siliau a-i
slăbi aranjând între ei din când în când câte
o măcelărire. Așa s'a întâmplat în răsboiul
peloponesian, că Spartanii au declarat de
liberi dóue mii din Heloții cei mai viteji,
dar îndată i-au și delăturat ucidându-i în-
tr'ascuns. ²⁾ În schimb ura Heloților și a
tuturor robilor din Sparta asupra stăpânilor
lor era așa de mare, cât după spusa unei
mărturii din 397 în. de Chr. ei bucuroși i-ar
fi sfășiat și mâncat de vii. ³⁾

Óri ce fasiune, ce avea un sclav să o
facă înaintea judecătóriei, era însoțită de tor-
tură, — o insitutiție, carea o laudă toți ora-

torii Atenei. Ceea ce era pentru omul liber
jurămîntul, aceea era pentru sclav tortura,
numai cât mijlocul cel din urmă era privit
de mai sigur și se aplica mai regulat decât
jurămîntul. ¹⁾ În jurămîntul mărturiilor în
Atena ómenii nu se prea încredeau. Numai
fasiunea stórsă din sclav prin tortură trecea
de vrednică de încredere, óri se tracta de o
afacere a statului óri de o afacere privată. ²⁾
Demostene pretindea totdeauna aplicarea ace-
stui mijloc. ³⁾ Inctul se obiécnuia a oferi pe
sclavii sêi spre torturare, érá actorul se obiéc-
nuia a o pretinde acêsta întocmai așa, pe
cum în zilele nóstre se oferesce óri se pre-
tinde jurămîntul. Era lucru primejdios a
umbla, să scapi de împlinirea acestei preten-
siuni. Andocide nu a voit, să predea pe
sclavul sêu spre torturare, și de aceea l-au
considerat de convins despre crima, cu care-l
acusaseră. ⁴⁾ Sclavele erau espuse aceste
maltractări întocmai ca și sclavii, ba erau
mai espuse decât ei, când era vorbă de ca-
surii de acelea, cari de cumva s'au întmplat,

¹⁾ Antiph. p. 778.

²⁾ Isocr. Trapezit. 27; Isaeus, de haered.
Ciron. p. 202.

³⁾ Contra Aphob. Or. Att. V. 136.

⁴⁾ Plut. vit. X. orat. Andoc. 3, p. 834.

¹⁾ Ap. Athen. 11, p. 657.

²⁾ Thuc. 4, 80.

³⁾ Xenoph. Hell. 3, 3, 6.

Fanarioți, Sârbi, Calvinii și Luteranii, și forțele acestea aliate au făcut tot posibilul, pentru ca să zădărnicescă reunirea Românilor Ardeleni cu Scaunul sfântului Petru, care reunire se sevărsise în anul 1700. Le-a și succes, să abată o parte mare a acestor Români dela s. Unire și să nu-i scape din ghiarile sale, și i-au ținut apoi în ghiară încă mai bine de un veac, adică până adânc în jumătatea cea dintâi a veacului nostru, când sedușilor în sfârșit le-a succes a-și emancipa biserica macar în privință națională de jugul străin.

Eră cci ce rămăseră credincioși sfintei Uniri, au trimis din sinul său bărbați, cari să alerge la Roma și acolo să adune rațe de lumină. Acești bărbați și-au împlinit cu sfîntenie misiunea, ce o primiseră, și întorcându-se acasă au lăsat, să strălucescă rațele acelea în rîndul cel dintâi preste soții săi credincioși Romei, dar cu o cale și preste ceilalți de un sânge cu ei. Ar fi de prisos, să ilustrăm acestea aci în mână cu istoria poporului român. Ori cine caută cu privire nepreocupată la desvoltarea ulterioară încetă a poporului român, — încetă, pentru că vrășmașii i-au fost stors acestui popor puterile și chiar și după aceea îi puneau și-i pun neîncetat pedeci în calea progresului, — acela trebuie să recunoască, că întregă desvoltarea acesta a isvorit din isvorul, ce s'a deschis pe sama Românilor în anul 1700.

Numai cinci ani ne mai despart de centenariul al doilea al reunirii Românilor cu Roma. Cinci ani sunt un restimp scurt pentru pregătirea unei sărbătoriri demne a acestui centenariu. Sărbătorirea acesta poate că va avea și puncte de acelea, cari nu sufer pripire, ci cer studiū de ani.

Chemat la sărbătorirea acesta ar fi întreg poporul român, și el, care are să mulțămescă Romei nascerea și renașterea sa, ar sevărsa serbarea acesta

în chipul cel mai demn așa, că și-ar aduce aminte de aceea, că „nimeni punând mâna sa pe plug și căutând înderept este îndreptat întru împărăția lui Dumnezeu“, și înțelegând cuvintele acestea ar grăbi cu sinceritate, să asculte de cuvîntul cel plin de iubire, cu care nonagenarul următoriu al sfîntului Petru în enciclica „Praeclara gratulationis“ îl chemă la unire. Împlinirea acestei dorințe a Pontifului Roman ar fi foarte ușoră: el nu cere altceva afară de jertfa iubirii față cu biserica lui Christos.

Dar asupra fraților nostri încă desbinați de Roma să lăsăm, să lucre grația lui Dumnezeu. Noi să ne gândim serios la aceea, cum am pute noi să serbăm în chipul cel mai demn centenariul al doilea al sfintei Uniri.

† **Generalul Traian Doda** după un morb îndelungat a repausat Lună în etate de 73 ani. Defunctul general, pe care pentru caracterul său nobil și bărbătesc, pentru talentul distins, bravura eroică și activitatea desinteresată îl deplânge întreg poporul român, s'a născut în granița militară bănățană, unde tatăl său era locotenent. Dedicându-se carierii militare și absolvând academia militară dela Wiener-Neustadt la 1840 a fost numit locotenent. La 1848 avînd rangul de căpitan a luptat cu bravură și succes în contra cetelor Kossuthiste. La 1854 a trecut în România cu regimentul de graniță 13 ca maior. La 1860—1866 a funcționat ca șef al statului maior în Veneția. La 1866 a fost avansat la rangul de general și dispus de comandant al cetății Cracovia. Repede înaintare a lui Traian Doda, care nu se trăgea din familie de magnați, este documentul cel mai eclatant despre capacitatea și zelul său ca militar, de care a dat dovezi faptime în războiele din 1848, 1859 și 1866. La 1872 în etate de 50 de ani s'a retras în pensiu.

Fiind încă bărbat în putere, după ce prin bravura militară a câștigat glorie numelui său și onore națiunii sale, a început,

să lucre pe alt teren pentru fericirea patriei și a națiunii. În 1874 a fost ales deputat dietal în cercul Caransebeșului și a luat parte la lucrările legislațiunii până în 1887. La alegerile dietale din 1887 unicul român, care a putut fi ales deputat, a fost Traian Doda. El înse în epistola din 10 Oct. 1887 adresată către președintele dietei din Budapesta a declarat, că nu participă la deliberațiunile casei, nici la mandatul său nu renunță. Motivele acestui paș erau abuzurile comise la alegeri, în urma cărora poporul român cel în al doilea loc mai însemnat în Ungaria cu aproape trei milioane, acel popor, care în butul artificioasei împărțiri a cercurilor electorale tot încă constituie în circa 70—75 de cercuri marea majoritate a locuitorilor, la alegerile din acel an singur numai în un cerc, în cercul Caransebeșului a fost în stare a se valida. Generalul Doda s'a vădut adus în situația anormală de a valida singur singurei față cu 423 de deputați dietali afund vătămătele și și mai serios amenințatele interese naționale alor aproape trei milioane de cetățeni. Acea memorabilă epistolă o închie cu memorabilele cuvinte, „că poporul român, pentru acum cel puțin, n'are loc în cadrul constituțiunii Ungariei“. Procedura sa a justificat-o și prin o epistolă către alegătorii, pentru care i-s'a intentat proces de presă, și el a fost condamnat la doi ani de temniță și 1000 fl. amendă în bani. De pedepsă l-a mântuit agratierea Maiestății Sale. Dela 1887 s'a retras de pe arena luptelor politice lucrând pentru administrarea rațională a comunității de avere grănițeresci, a cărei președinte a fost dela 1880—1888. În anii din urmă a fost mai tot bolnav atacat fiind de apoplexie, carea la 15 a c. l-a și curmat firul laborioasei lui vieți.

Revistă bisericească.

Germania.

Societatea științifică-literară „Görres“ a îndreptat către episcopatul german un memoriu, prin care sunt rugați arhi-păstorii, ca după modelul universității

atunci s'au întimplat în casă. Sclavele mai ușor puteau să scie orice despre casuri de acestea, după ce ele își împliniau lucrurile mai ales în casă. Dacă prin torturări de acestea sclavul se rănia rău ori se chilăvia, el rămânea cu rana ori chilăvirea, și numai stăpânul lui primia une ori o despăgubire în bani. ¹⁾

Era generală convingerea, că ori ce suflet de sclav era stricat în temelul său, și că om cuminte nici odată nu are să se încredă într'un sclav. ²⁾ Filosofii dau omenilor sfatul, ca ei să nu-și țină mulți sclavi de aceeași patrie și limbă, să-i tracteze cu severitate și să-i pedepsescă des, căci capacitățile blânde îi fac numai îndărătnici; ori ce li-se dăce sclavilor, are să fie numai poruncă. ³⁾ Era un semn de creștere bună, dacă omul desprețuia pe sclavii săi. ⁴⁾ Dar sôrtea sclavului și era de așa, cât făcea din el o ființă vrednică de dispreț. Lucrarea lui avea de regulă numai două motive: frica și sensualitatea. A potoli sensualitatea în toate felurile și formele ei, a potoli lacomia de mâncare, patima beției, rîncăcia, a înșela și a fura pe stăpânul său și a se păzi de răsunarea lui, acestea formau problema vieții unui sclav.

Pentru stăpâni raportul dintre ei și dintre sclavi era tot așa de demoralizatoriu ca și pentru sclavi. Elinii sciau prea bine, că ori ce putere nețermurită și neresponsabilă preste alții nasce corupție morală și desvortă și nutresce în cel dela putere patima aroganței, a bănuelii neîncetate, a mâniei și furiei, a luxuriei. Ei zugrăvesc foarte nimerit efectele acestea în tiranii săi. Dar ei nu voiau să înțelegă, că fiesce care proprietariu de sclavi este un tiran în miniatură, deși aveaș dîlnic înaintea ochilor efectele acestei tiranii. Dacă Elinul se scărba de o sclavă a sa, el o da în chirie unui porneion, unei case de prostituție, ori o vindea proprietariului vre unei case de acestea. ¹⁾ Era un lucru de toate zilele, că sclavele flautiste cu prilejul vre unei orgii treceau dela un stăpân la altul. ²⁾ A da ospelii preste noapte o sclavă domestică se privia de una dintre datorințele ospitalității. ³⁾ Chiar și dacă unei sclave i-se dăruia libertatea, ei nu-i rămânea alta, decât să începă ori să continue meseria desfrînului.

În Roma sclavul era un lucru, el nu era persoană, sau pe cum dăceaș Romani, el nu avea caput. Tot, ce câștiga sclavul, era al stăpânului. Sclavul putea să se dea ca

dar, să se împrumute, să se zălogescă, să se schimbe. Însoțirea lui cu o femeie nu era căsătorie și nu avea efectele legale ale acesteia, ci era numai un contuberniu. Stăpânul putea după plac să-și chinuască și să-și ucidă sclavul. Nimeni nu avea dreptul de a-l împedea în faptele acestea ori de a-l trage la răspundere pentru ele. Pedepsele și mijlocele de chinuire erau felurite și crudele. Pedepsă de mörte cea mai comună a sclavilor era restignirea. Față cu sclavul toate sunt iertate, așa suna un principiu de drept al Romanilor, și întru adevăr stăpânului îi era iertat ori și ce față cu sclavul lui, omului liber îi erau iertate multe față cu ori care sclav, căci dacă el ocăria, maltracta ori bătea pe un sclav străin, nici chiar stăpânul nu avea dreptul de a porni proces împotriva lui.

Numărösele sclave, cari erau destinate spre servițiul nemijlocit al stăpânei, adese ori trebuiau să-și sevărsescă servițiul gôle la umeri și la pept, pentru ca așa să simțescă mai tare ghioldurile, înțepăturile și loviturile, cu cari le dăruia stăpâna cu prisosință. ¹⁾ O pedepsă grozavă, dar aplicată destul de des era încătușarea de un butuc; sclavul ședea pe el și trebuia să-l pörte cu sine ziua și noptea. Așa se pedepsiau mai ales

¹⁾ Demosth. c. Neaer. p. 1387.

²⁾ Plat. Legg. 6, p. 777.

³⁾ Plat Legg. p. 778.

⁴⁾ Plat. Rep. 8, 549.

¹⁾ Antiph. p. 611.

²⁾ Athen. 13, p. 607.

³⁾ Plaut. Merc. 1, 1, 101.

¹⁾ Juven. 6, 475 sq.; Martial. 2, 60; Ovid. de art. am. 237—243; Amores 1, 14, 13—18.

catolice din Loewen să înființeze pe lângă vre o universitate germană un colegiu, în care preoții tineri să primescă o instrucțiune fundată în științele profane. Episcopatul indemnă și de Sfinția Sa Leo XIII a și înființat doritul colegiu lângă universitatea din Freiburg în Breisgau. Colegiul poartă numirea de „Collegium Sapientiae”. Se propun în el studiul economiei naționale, lingvistica, istoria, filosofia, științele naturale și juridice. În lupta, ce o poartă ați biserica catolică, colegiul acesta va face cele mai bune servicii preparând conducători abili.

Franța.

Este cunoscut, că preoțimea a început o agitațiune puternică în contra legii, ce apasă cu dare prea mare și nedreptă ordurile și congregațiunile religioase. Ministrul de culte a recercat episcopatul, să înfrine preoțimea dela agitațiunii. Archiepiscopul de Cambrai a declarat ministrului, că nu va desaproba atitudinea preoților față cu legea din cestiune. Francheta, cu care și-a exprimat voința sa arhiepiscopul de Cambrai, a scos pe liberalii radicali din sărite. Conducătorii acestora, exministrul Goblet, a interpelat la 12 a. c. pe ministrul de culte imputându-i, că suferă nesubordinațiunea și amenințările preoțimii. (Numai ale radicalilor să le suferă, apoi toate merg bine!) E provocat guvernul, să studieze cestiunea despărțirii bisericii de câtră stat și să prezenteze un proiect de lege referitoriu la dreptul de intrunire. — D'Hugues reflectând la legile aduse contra catolicilor constată, că aceștia organizază o opoziție legitimă. — Ministrul de culte Poincaré răspunde, că republica nu restrânge libertatea catolicilor și desaprăbă agitația preoților. Tot odată declară, că el va respecta concordatul și va fi un apărătoriu fidel al puterii de stat. — Propunerea lui Goblet referitoare la despărțirea bisericii de câtră

stat a fost respinsă, era răspunsul ministrului s'a luat spre știință. Vorbesce bine ministrul; dacă ar și lucra astfel respectând concordatul, pe cum se laudă, sigur nu ar avea catolicii cei buni atâtea cauze de a se plânge.

Revista politică.

Afaceri interne.

Diarulăi semioficios „Pol. Corr.” din Viena i-se scrie din Budapesta, că s'a făcut încercări de coaliție între disidenții conduși de Szápáry Gyula, între Apponyști și fracțiunea independentistă a lui Ugron. Aceste trei cluburi le-ar lega deolaltă direcțiunea lor conservativă, sau mai bine dis tendențele lor clericale. La proximele alegeri Apponyștii numai așa pot conta la ceva succes, dacă dau garanțe de ajuns despre simțemintele lor clericale. Ugron prin alianța cu partidele, ce stau pe basa pactului dualistic, arată, că lupta contra acestui pact e sterilă și fără succes. Tote aceste trei partide se tem de partidul poporal, care numai pe contul lor va crește.

Așa rezonază focea semioficioasă. Guvernamentalii sunt îngrijați de sörtea opoziției, pe care o amenință cu partidul poporal creștin. Mai bine s'ar îngriji liberalii de purificarea partidului lor și de ștergerea corupțiunii și abuzurilor electorale, cu ajutoriul cărora se câștigă la ei mandatele dietale. Partidul poporal este aminințator nu numai pentru opoziția liberală, ci pentru întreg sistemul falsului liberalism, care este dominant ați la noi. Lumea se va deștepta și nu va mai pute fi amăgită prin frase góle.

Social-democrații din Budapesta în o adunare au declarat, că ei nu au de a face cu patriotismul, ci sunt internaționali.

Bánffy, ca să asigure influința guvernului magiar asupra afacerilor esterne ale monarhiei, a cercat, să-și așeze un

om de al său ca consilier în ministeriul de esterne. Asemenea a făcut și alte demersuri pe lângă noul ministru de esterne. Dară contele Goluchowski, care sigur are mai multă rutină diplomatică decât br. Bánffy, totdeuna l-a respins cu rezoluțiune bărbătescă.

Austria.

Parlamentul austriac a primit cu 173 contra alor 143 voturi poziția din budget de 1500 fl. pentru înființarea de clase paralele cu limba de propunere slovenă la gimnasiul din Cilli. Suma acesta bagatelă a provocat dimisionarea cabinetului Windischgrätz, spargerea coaliției și o grea crasă în partidul liberal german, a cărui cap br. Plener s'a retras de pe terenul vieții politice.

În semn de mulțămire pentru atitudinea conservativilor în cestiunea gimnasiului din Cilli vicepreședintele clubului slavilor de sud Dr. Ferjancic în o scriptă adresată contelui Hohenwart declară, că clubul croat-sloven este gata a păși în cele mai strânse raporturi cu conservativii. Acastă apropiere a Slavilor sudic de conservatori este prevestirea unei nouă coaliții a elementelor conservatoare cu Slavii, cari compun majoritatea relativă a populațiunii din monarhie.

Cehii tineri de o cam dată nu vor intra în noua coaliție, dară vor înceta cu atacurile vehemente.

În Viena liberalii își dau tótă silitința, ca la proximele alegeri să-și recâștige majoritatea în consiliul comunal. Social-creștinii ori anti-semiții, — căci liberalii sunt semiți, — încă nu stau cu mâinile în sin, ci folosesc toate mijlocele constituționale îndatinate spre a progresa pe calea succeselor obținute. Ei cercetază și adunările liberalilor, unde provocă tumulturi. Acastă stratagemă au învățat-o dela semiți.

Anglia.

În 8 a. c. s'a disolvat camera comunelor, și tot atunci s'a espedat tuturor colegiilor electorale din cele trei regate — Anglia, Scoția și Irlanda — ordinele de alegeri nouă. Alegerile s'au început în septemăna acesta, și până acum uniuniștii au o majoritate impunătoare, pe când aderenții fostului guvern, adică liberalii autonomiști și Irlandesii au pierderi considerabile.

Vechii conservativi, cari cu ori ce preț voesc a susține unitatea regatului, și-au aflat aliați în acei liberali, cari nu voesc a sci despre autonomia Scoției și a Irlandei. Față cu aceste două partide unioniste stau liberalii autonomiști, garda lui Gladstone, cari voesc votarea bilului Home-rule și alte reforme liberale. Irlandesii naționaliști sunt divisați în Parneliști și Antiparneliști; cetele acestea i-au slăbit foarte mult. Irlandesii din America disgustați de cetele compatrioților lor îi amenință, că nu le mai trimit ajutoare pecuniare spre scopuri politice.

Conservativul Salisbury, dacă voesc, să rămână la putere, va trebui să țină cont de dorințele liberalilor uniuniști, fără de cari nu póte guvernă.

sclavele acelea, cari deșteptară zelotipia stăpânei. ¹⁾

Sclavii dela țară, cari lucrau pământul, preste noapte se țineau cu obești la picioare închiși într'un ergastul, un spaț săpat sub pământ. ²⁾ Grozavă era sörtea sclavilor celor ce cercau să scape prin fugă de maltractări. Șpionarea și prinderea astorfel de fugarii forma o meserie, adică meseria așa numiților fugitivarii. Asiluri ca în Atena, unde sclavul ar fi putut să scape, în Roma nu existau. De aceea sclavii fugarii aprópe totdeuna erau prindeați. Ei se inferau pe frunte, și li-se da apoi lucru și bătae de două ori atăta ca mai înainte. Ori dacă stăpânilor lor nu le era așa de tare de ei, fugarii aceștia prinși se aruncau de pradă animalelor sălbatice în amfiteatru. ³⁾ Unii voind, să scape de cruditatea stăpânilor, s'au oferit înșiși în desperarea sa de pradă pe sama animalelor sălbatice ori de gladiatori. Dar grația asta nu li-s'a conces. ⁴⁾

Despre sörtea sclavilor romanii preste tot, despre nemilósa asprime, cu care se tractau acestea „unelte însuflețite”, putem să ne facem o închipuire din purcederea lui Cato celui mai vechiu, care trece în istorie de esemplar strălucitoriu al virtuții romane. El nu recunoștea între animale și

între sclavi nici o altă deosebire, fără numai că aceștia fiind ființe raționale sunt mai îndemânatici și pot să se tragă la dare de samă. Convingerea acesta a lui Cato era convingerea romană cea mai veritabilă. O dovedește acesta legislațiunea romană mai veche, carea omorirea unui bou de jug o pedepsea cu pedepsă de mörte, pe când ucigașul unui sclav nici nu se trăgea la dare de samă. ¹⁾ Cato se obișnuia, să vindă pe sclavii săi ori să-i alunge dela casa sa, după ce de bătrânețe se făcuseră incapabili de lucru. El dispunea, ca sclavii să se drezeze asemenea cânilor și cailor, și le concede, să se însoțesca barbați cu femei, dar numai pentru ca să i-se nască sclavi tineri. Pentru ca să impedece între ei răscole, semena între ei discordie și vrășmășie. Șbiciuri căpetau sclavii lui foarte des și pentru transgresiuni de tot mörunte. Cu esecutările sclavilor încă nu era scump. Sclavii îi priviau de așa de puțin capabil de vre un sentiment de milă, cât un sclav, care nu implinise porunca lui, de frica stăpânului său se spândură. ²⁾ Același Cato deprindea și negoț de sclavi, firesce că sub nume fals. Sclavii lui aveau să cumpere și să drezeze băeți, pe cari el mai apoi îi vindea cu dobândă mare.

(Va urma.)

¹⁾ Colum. 6. praef. 7.

²⁾ Plut. Cat. M. 10; 21; Plin. H. N. 18, 8, 3.

¹⁾ Juven. 2, 57.

²⁾ Colum. 1, 8, 16; Seneca de ira 3,32; Plin. H. N. 18, 3.

³⁾ Gell. 5, 14.

⁴⁾ Dig. 11, 4, 5.

Bulgaria.

Pe când deputațiunea bulgărească, condusă de mitropolitul Clemente, depunea cunună pe mormântul țarului Alexandru al III-lea, pe atunci în Sofia exministrul Stambulov a căzut jertfă unui atentat politic. Luni sara cam la 8 ore Stambulov însoțit de cumnatul său Petcov și de un servitor ieșind din clubul „Union“ s'a suit în o trăsură spre a merge acasă. Curând înse s'a descărcat impușcături de revolvere asupra lor. Scoborindu-se din trăsură au fost atacați cu pumnale fiind Stambulov greu rănit la mână și la cap. Atentatorii au scăpat necunoscuți, deși strada era încă frecventată. Stambulov și-a pierdut conștiința de sine. După ce a fost dus în casa sa, medicii i-au amputat amândouă mâinile. El Joi în 28 a c. a și murit. Stambulov era pus sub acuză sub cuvânt, că pe când era ministru, ar fi abusat de puterea sa. El scia, că are mulți inimiți politici, și de aceea a cerut dela guvernul actual pasaport pentru străinătate, dară i-s'a denegat. De aici se conchide, că și guvernul ar fi complice la atentat.

În cercurile diplomatice se lansază scirea, că Rusia voese a reîncepe raporturile diplomatice cu Bulgaria trimițând în Sofia un agent diplomatic semi-oficios.

Agitațiunile în Macedonia se continuă. Se crede, că ele primesc nutre-mint din Bulgaria.

Correspondințe.

Bucuresci, 9 Iuliu 1895.

La timpul se, și abia este o jumătate de an de atunci, am salutat toți aici sub auspiciile cele mai fericite intronizarea E. Sale Monseniorelui Dr. Otto Zardetti în scaunul arhiepiscopal latin de Bucuresci. Calitățile eminente ale Înaltului Prelat, tactul, energia și vederile sale pe cât de largi pe atât și de juste, ce le-a dovedit în decursul activității Sale, m'au întărit în modestele mele prevestiri și aprețări. Cu toate aceste acum etă-mă la durerose cuvinte de rămas bun! Da, căci Monseniorele Zardetti dimisionând, și dimisiunea fiindu-i primită și un fapt îndeplinit, plăcă din Bucuresci lăsând deschisă vacanța scaunului arhiepiscopal, carea abia se închisese după o lungă, forte lungă așteptare.

Încă pe la sfârșitul lunii lui April di-arele, de cari înzădar te ascunzi, vestiră dimisiunea arhiepiscopului latin din Bucuresci. Tot așa de surprinzătoare ca și vestea însăși au fost și motivele, cari se dicea, că ar fi împins pe Înaltul Prelat la o asemenea hotărâre neașteptată. Nu erau aceste motive dificultățile, ce le-ar fi împințat din partea clerului pe cum și a autorităților regatului. Astfel prezentată cestiunea era falsă, ér motivele aduse lipsite de ori ce temei; de unde în sensul acesta vestea s'a și desmintit într'un diar forte serios din capitală. Nimica într'adevăr nu corăspundea mai puțin realității decât insinuarea, că Mons. Zardetti ar fi împințat dificultăți din partea guvernului. Arhieriul numai bunăvoință a esperiat în raporturile felurite, ce le-a avut dînsul cu auctoritățile publice în decursul activității sale pastorale. Tot atât de nedrepte și de injurioase erau aceleași insinuațiuni și la

adresa clerului. Dar atunci cauza adevărată a dimisiunii?

Adevărata cauză este a se cauta în greutățile finanțiare ale acestei biserici, întru cât venitele parte sunt nesigure, parte neproporționate lipselor unei biserici abia la începutul emancipării sale din starea de misiune. Mons. Zardetti a găsit în capitală localul școlii catolice de băeți într'o stare cât se pôte de deplorabilă și necorăspunzătoare exigențelor pedagogiei timpului nostru; residența arhiepiscopală éráși cât se pôte de modestă și nepotrivită maiestății esterne, care încă forméză o podóbă a catolicismului; pompósa biserică catedrală îngreunată încă de datorie și lipsită de casă proprie parochială. Afară în provinciă a găsit biserici noué început, dar neterminate, și localități, unde credincioșii stau cu sutele fără de paroch, fără de capele cel puțin și de școle proprii; ér clerul luptând aprópe pretutindenea până la eroism cu nécasurile diiei. Vast era câmpul, vaste și privirile arhierului, dar cu atât mai înguste și mai restrinse, ba absolut nesuficiente mijlocele pentru o schimbare în spre bine. În asemenea condițiuni, și negăsind leac de îndreptare, Arhiepiscopul a cređut de bine a-și cere dela Roma dispensarea dela purtarea unei sarcini atât de grele.

Sfintul Părinte l-a rugat, să nu insiste pentru împlinirea cererii. Mons. Zardetti înse socotind, că singura așteptare nu cuprinde în sine îndreptarea lucrurilor după dorințele sale, s'a rugat de nou, ca să i-se primescă abdicerea, ceea ce s'a și întimplat. Odată cu primirea abdicării Sfintul Părinte l-a mulțămít pentru îngrijirile, ce și-le-a dat spre binele acestei biserici, și deslegându-l de arhiepiscopatul de Bucuresci l-a numit arhiepiscop titular de Mocissa. Ér cu conducerea interimală a afacerilor diecesei a fost însărcinat Monseniorele Jaquet, noul episcop catolic din Iași.

Durerósa noutate a stîrnit în tóte părțile regrete unanime. „Mons. Zardetti,“ diise diarul din capitală „Independance Roumaine“ publicând cel dintăiu în numărul de ađl acéstă veste, „nu va lăsa în Bucuresci fără numai regrete. În scurtul timp, cât a petrecut în mijlocul nostru, el prin farmecul distinselor sale maniere și prin largul său spirit de toleranță și-a sciut căștiga simpatia universală.“

Salutare.

Philalet.

Colecta pentru gimnasiul din Blaș.

Suma din urulú 28 fl. 23056.68

Ioan Marcu din Hadad-Giurtelec a cotectat dela:			
Ioan Marcu	fl.	1.—	
Ales. Paul docente	fl.	1.—	
Teodor Laslofi jude	fl.	1.—	
Laslofi Onisie véd.	fl.	—0.60	
P. Vasilie a Petri	fl.	—0.10	
Ember Teodor Onisii	fl.	—0.10	
Zoicaș Vasiliu Vonului	fl.	—0.10	
Zoicaș Tôder a Marii	fl.	—0.10	
Ionuțaș Gavrilă a năiti	fl.	—0.10	4.10
Vasiliu B. Muntenescu în Bozias a colectat dela:			
Vasiliu B. Muntenescu	fl.	5.—	
Niculae Costea docente	fl.	3.—	
Fondul școlii gr. cat.	fl.	3.—	
Fondul bisericii gr. cat.	fl.	1.—	
Fondul casei parochiale	fl.	1.—	
Nic. Moldovan propriet.	fl.	1.—	
Vasile Muntean econom	fl.	1.—	
Ștef Dumitru prim. com.	fl.	—0.50	
Alimpie Todea cojocariu	fl.	—0.50	

Emiliu Almășan faur	fl.	—0.30	
Ioan Muntean econom	fl.	—0.50	
Ioan Hancu	fl.	—0.30	
Petrica Dan	fl.	—0.25	
Ștefan Avram	fl.	—0.20	
Teodor Coroș	fl.	—0.20	
George Ginta	fl.	—0.20	
Nonic Ivan	fl.	—0.15	
Ioan Frăncuț	fl.	—0.10	
Vasilie Demian	fl.	—0.10	
Niculae Dan	fl.	—0.10	
Ioan Ștef	fl.	—0.10	
Gerasim Avram	fl.	—0.10	
Ilie Popa	fl.	—0.10	
Pantilie Popa	fl.	—0.10	
Achim Ioan	fl.	—0.10	
Nonic Maier	fl.	—0.10	
Teodor Radu	fl.	—0.10	
Ilie Blășan	fl.	—0.10	
Ioan Blășan	fl.	—0.10	
Vasilie Ștef	fl.	—0.10	
Petru Raț	fl.	—0.10	
Teodor Popa	fl.	—0.10	
Gerasim Popa	fl.	—0.10	
Ioan Popa	fl.	—0.10	
Gligor Muntean	fl.	—0.10	
Ioan Hățegan	fl.	—0.10	20.—
			Suma fl. 23080.78

Seminariul Vancean de băeți.

(Escriere de concurs.)

Părintii, cari voesc a-și aședa prunci în anul scolastic viitoriu 1895—96 în seminariul tinerimii române greco-catolice dela gimnasiul român greco-catolic din Blaș, sunt avisați, că terminul concursului de primire este 15 August n., până la care di toți părinții au să-și trimită concursurile adresate „Prea Veneratului Consistoriu Metropolitan în Blaș“, de unde în timpul cel mai scurt li-se vor espeda rezoluțiunile. Suplicile de primire a acelor băeți, cari n'au mai fost în seminariu, au să fie instruate cu carte de botez, testimoniu despre clasa absolvată și atestat de vaccinare.

Asemenea în suplici este a se însemna cu acurateță locuința și posta ultimă a suplicantului, ca să nu se ivescă erori în trimitea rezoluțiunilor.

Spre a fi primiți în seminariu, trebuie să suplice și aceia, cari au fost deja în seminariu în anul scolastic espirat. Cei ce nu vor trimite suplici în scris, nu vor fi luați în considerațiune.

Condițiunile primirii sunt următoarele:

1. Pentru un tinér vor fi a se plăti câte 12 fl. pe lună, și așa pe un an 120 fl. Plătirea are să se întimple cu tótă punctualitatea în 2 sau 4 rate anticipative, ceș ce părinților li-se aduce aminte cu tótă serioșitatea, căci altmintrelea direcțiunea în decursul anului va fi silită a dimite pe elevii, ai căror părinți, tuturori sau îngrijitori nu au solvit ratele la timpul se.

2. Pentru fiesce care tinér la începutul anului este a se solvi o taxă de înscriere de 4 fl.

3. Fiesce care tinér are să aducă cu sine:

a) 4 părechii de schimburi bune de pânză sau giolgiu;
b) 4 năfrămi de buzunar și 2 la grumadi;
c) 2 părechii de călțuni bunii și 4 părechii de ciorapi sau obiele.

4. Vesminte de pat:

a) 1 saltea (sac de pae) de așternut de desubt;
b) 3 fețe albe de pat;
c) 2 perini, 4 fețe de perini și 1 plapomă;
d) 2 fețe albe de giolgiu de acoperit patul.

Atât vesmintele de pat, cât și albiturile sau schimburile, au să fie de acasă însemnate cu numele elevului respectiv, sau fiind numele cusut sau scris cu negrăla, ce nu se șterge prin spélare, căci altmintrelea superioritatea institutului nu pôte lua nici o răspundere la cas, când s'ar perde.

5. Fiesce care tinér are mai încolo să-și aducă 3 ștergare și 2 pepteni, unul

far și altul des, apoi un cuțit, 1 furculiță, și 1 lingură de metal, 1 păhar și 3 servete.

6. Fiesce care tinăr are mai încolo să-și aducă o perie de vestimente și de curățit călțunii.

7. Părinții în decursul anului școlastic să nu trimită fiilor lor din seminariu nici articli de mâncare, decât pôte la sărbătorile celea mari, fiind în privința acésta în deplin provăduți în institut, nici bani, ci lipsele de vestimente, cărți și altele de soiul acesta să li-se împlinescă pe calea superiorității, ca așa să se evite ori ce ocașiune la escese și transgresiuni de disciplină, dau-nose educațiunii și progresului în studiă. Condițiunea acésta li-se aduce aminte cu deosebire părinților, tutorilor și îngrijitorilor, nici altmintrelea superioritatea seminariului nu pôte lua asupra sa în multe privințe nici o răspundere pentru elevii concreduți îngrijirii sale, și urmările neobservării condițiunii acesteia părinții vor avé să și-le ascrie și-eși.

Pentru suma de 120 fl. v. a. pe un an școlastic tinerilor li-se va da următoarea proviziune:

1) Locuință în institut, în sale mari săbotose, luminoase și provăduite cu tôte cele de lipsă.

2) Vipt întreg regulat, și în special în și de dulce: a) Dejun, câte un păhar de lapte cald cu pâne; b) prânz 3 specii și anume: supă de carne, carne cu sos și mâncare grósă cu carne, sau friptură, érá în Dumineci și sărbătorii pe lângă acestea și prăjituri (aluat); c) cină, 2 specii, anume: supă de carne și mâncare grósă cu carne. În zile de post dimineța un păhar de lapte cald cu pâne, la amézi 3 specii, érá séra supă și mâncare grósă de legumi, brânză sau lapte.

3) Spălatură întreg preste an. Pentru totăritul schimburilor înse se va plăti separat, și anume 3 fl. la începutul anului.

4) Luminatul în timpul recerut.

5) Încălditul în timp de iernă.

6) Medic și medicină din apotecă sau de casă pentru cei morboși și viptul prescriis de medic.

7) Instrucțiune în cas de lipsă prin indiviți eminenti.

După ce din motive de igienă și curățenie s'a adaptat pentru tinerime în edificiul institutului și o scaldă de apă caldă, așa ca fiesce care elev să se pótă folosi și de scaldă, se va solvi la începutul anului o taxă de 1 fl. pentru folosirea scaldéi.

Părinții, ai căror fiu vor fi primiți în seminariu, se înscuțeză, că pentru obiectele de aranjament, ce vor fi date spre folosire fiilor lor sub număr deosebit, aceia vor fi răspundători. Deci ori ce daună vor avé să o rebonifice dinși.

Tinerii primiți în seminariu vor avé a se presenta înaintea superiorității seminariiale în 1 Septembrie noă. Aceia, pe cari medicul institutului îi va afla inadmisibili din ori ce motiv igienic, vor trebui să părăsescă seminariul.

Blaș, în 13 Iulie 1895.

Dr. Vasiliu Hossu,
rector seminariial.

Convocare.

Onorații membri ai despărțământului VII (Hațeg) al Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, de pe teritoriul acestui despărțământ, se invită la adunarea generală a despărțământului, ce se va tine în Petroșeni Duminecă la 16/28 Iuliu, în biserica gr. cat. cu început la 10 ore a. m.

Ordinea de și: 1. Raportul președintelui. 2. Raportul cassarului. 3. Cetirea disertațiilor incurse. 4. Defigerea locului pentru adunarea generală din anul viitor. 5. Alegerea alor 2 delegați la adunarea gen. din Blaș. 6. Inscierea de membri noi și încasarea de taxe. 7. Diverse propuneri.

Hațeg la 2/14 Iuliu 1895.

Ioane Ianza
director.

N. Trimbițoni
actuar.

Colecta cruceiului.

La colecta cruceiului inițiată de noi în numărul 16 al „Unirii” din 1891 au solvit:

Parochia Bucium-Șasa din protopopiatul Roșiei 7 fl.

Până acum a încurs de tot suma de 1,886 fl. 43 cr.

Noutăți.

Stipendii pentru internatul Vancean de băeți. Pe lângă cele cinci stipendii deja ocupate Ven. Consistoriul mitropolitan sub Nr. 2862—1895 a mai publicat concurs încă la trei stipendii de câte 100 fl. din fundațiunea fericitului Mitropolit Dr. Ioan Vancea. Stipendiile acestea încă se compută în cuota de întreținere a stipendiatului în „seminariul junimii”. La ele pot concurge tinerii studioși în gimnaziul din Blaș, născuți din părinți credincioși ai Archiepiscopiei gr. catolice de Alba-Iulia și Făgăraș, sau de origine consăgeni sau afini ai fundatorului, chiar și dacă aceștia ar fi domiciliați airia, dar fiilor lor vor studia în Blaș. Consăngenii fundatorului au preferință, apoi caeteris paribus fiul de preoți archiepiscopali; cari înse vor fi mai buni între toți, se vor primi, chiar și dacă ar fi fiu credincioșilor din clasa cea mai de jos. Acei tineri, cari din cauze sanitare ori pentru defecte constatate cu ocașiunea vizitării medicale, carea se face la începutul anului școlastic, nu vor fi primiți în „seminariul junimii”, aceia nu se vor puté bucura de stipendiu. Concursurile au să se instruescă cu carte de botez, testimoniū școlastic și eventual și cu atestat de consăngenitate ori afinitate cu fundatorul. Terminul este 10 August n. 1895.

Despărțământul al XI-lea al Asociațiunii transilvane în anul acesta și-a ținut adunarea generală în Cergăul mic la 14 a. c. Adunarea s'a ținut la casele marelui proprietariu Ioan M. Moldovan. Directorul despărțământului I. German în discursul de deschidere accentuează, că spiritul timpului modern este progresul în știință, artă, industrie, comerț și agricultură. Națiunea noastră voină a propăși și ea pe calea culturii și a civilizațiunii a înființat „Asociațiunea transilvană”. Mărețul scop al ei înse numai așa se va realiza, dacă vom da la o parte indiferentismul din trecut și vom lucra cu puteri unite pentru deșteptarea și înaintarea poporului nostru pe tôte terenele. Rsm. I. M. Moldovan, președintele „Asociațiunii” și mare proprietariu în Cergău, în numele aceluși ținut a salutată pe membrii despărțământului și le-a mulțămît, că au cercetat acea comună retrasă, și a dorit ca despărțământul nostru, care și-a propus a cerceta și locurile retrase, să ducă lumină și în acestea. După aceea notariul despărțământului dl Aurel Domșa a cetit raportul subcomitetului și al cassariului. La cassa despărțământului au încurs fl. 935.50, dintre cari fl. 300 au fost donați de „Patria”. Dl A. Domșa a cetit interesanta disertațiune scrisă de prof. Negruț „despre lucrarea pământului după comasare”. S'a hotărît a se înființa bibliotecă populară și o bibliotecă centrală în Blaș, pe cum și a se da premii pentru produsele agricole, ce le-ar espune economii din comunele, unde se vor tine adunările pe viitoriu. Adunarea proximă anuală va fi în Mihalț. Dl proprietar din Cenade Ioan Istadie s'a făcut membru pe viață al Asociațiunii transilvane, și mai mulți dñi s'au înscris membri ordinari și ajutători. După adunare toți cei de față, cam 70 de persoane, au participat la banchetul dat de Rsm. Moldovan. După banchet tinerimea a început la dans. Între popor s'au împărțit mai multe esemplare din broșura „Igienă copilului”. Prof. Al. Viciu a donat câteva manuale școlastice pe sama pruncilor de școlă.

Cum se fabrică istoria!!! Domnul Aron Densușian profesor de universitate în Iași în un articol din Nr. 5—6 al foii „Revista cri-

tică literară” se ocupă de cărțile vechi bisericesci cu litere latine. În articolul acesta dl Ar. Densușian ne spune, cum Iesuiții în seculul trecut au scris catechisme românesci, cum la 1769 au tipărit o evanghelie românescă cu litere latine, și apoi adaugă: „Dar apoi lucru curios, Iesuiții încétă de odată cu asemenea tipărituri, pentru ce bre?” Și acum apoi să veđi esplicare erudită! Éta cum! „Iesuiții,” dice dl Ar. Densușian, „credeați, că prin alfabetul latin vor puté să îndepărteze tot mai mult pe Români de biserica și ritul ortodox resăriten. Când ei înse vedură, că Români capétă tot mai mult gust pentru alfabetul latin, nu înse de dragul papistășiei, ci de dragul latinității limbii române și a originii latine a poporului român, atunci Iesuiții încetară de odată cu tipărirea cărților noastre bisericesci cu litere latine.” Câtă erudițiune, și ce adâncă combinațiune istorică! Numai păcat, că dl Ar. Densușian o a prăpădit înzădar. Căci dacă cartea din urmă românescă tipărită de Iesuiți cu litere latine, ce o cunoște dl Ar. Densușian, este dela 1769, atunci se esplică foarte ușor, că după 1769 „Iesuiții de odată au încetat cu tipărirea cărților noastre bisericesci cu litere latine.” Și ore cum? Așa, că la 4 ani mai târziu, adecă la 1773 ordul Iesuiților fu șters de Papa Clemente XIV prin cunoscuta bulă „Dominus ac Redemptor noster”. Dl Ar. Densușian înse nu vre, să învețe istorie, ci vre, să facă istorie și încă fără osteneță, lingușind simțul național cu neadevăruri. — Apoi încă una și mai șodă. Pe învilitorea foii un ore care Emilian Micu din Ohaba-Serbesci spune, ce cărți are dînsul de vindut. Între altele ne spune, că are:

Rusu I. „Români din Dacia Aureliană” Sibiu 1864.

„ „ „Icóna pământului” Blaș 1842.

„ „ „Istoria Transilvaniei cu privire la Români” 1864.

Așa se vede, că mai totăiu Emilian Micu, și după el și dl Ar. Densușian, care nu l-a cores, țin, că Ioan Rusu actualul protopop al Sibiului, autorul „Istoriei Transilvaniei cu privire la Români”, este identic cu Ioan Rusu autorul „Icóna pământului”, care a fost profesor în Blaș și a murit la 1843 în Blaș. Mirare, că în o fõe, ce se numesce „critică literară”, pôte omul ceti așa ceva.

Esamenul verbal de maturitate la gimnaziul român din Brașov s'a ținut în 1 și 2 a. c. Dintre 23 maturisanti au ieșit cu foarte bine 3, cu bine 9, cu îndestulitoriu 7, érá 4 cădënd din câte un obiect au fost relegați la repetiția esamenului în Septembrie.

Nouă procese contra „Dreptății”. Redactorul responsabil al „Dreptății” Dr. George Candrea a fost citat pe 8 a. c. înaintea judeului de instrucție din Timișoara. Probabil, că vor fi noi articoli incriminați.

Monumentul lui Iancu. Cetim în „Tribuna”: Conform ordinului primit și urgeat de ministrul de interne, căpitanul poliției din Sibiu a tras la răspundere pentru colectarea banilor întru ridicarea monumentului lui Iancu, pe dñii Liviu Albini și Ioan Moța, la cari se află depuși pe rind banii colectați în sumă de 3780 fl. 65 cr., 330 lei și 50 bani, ostndindu-i în 12 a. c. pe dl L. Albini la 5 și pe dl Moța la 3 zile închisore, pe cum și la depunerea solidară în folosul erariului a sumei amintite în decurs de 15 zile dela întrarea în vigore a sentenței. Condamnații au făcut recurs. Pentru monumentul lui Kossuth și Klapka se colecteză bani, deși aceștia au luptat contra dinastiei și a ordinii de stat pe atunci în vigore.

Hărțile de 1 fl. cu 1 Iuliu au ieșit cu totul din circulațiune.

Casarea loteriei mici. La planul de a casa loteria mică se lucră de mult în ministeriul de finanțe. În locul ei statul va emite losuri de câte 6 coróne, de câte 60 și 30 fileri, cari vor juca un an întreg. Sortiri vor fi în fiecare Sămbătă. La Crăciun și la Pasci vor fi sortiri cu câștigul principal de un milion.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Ardelu.

G.

Modulă alegerii mitropolitului.

(Continuare.)

Excepțiunea cea mai însemnată ce s'ar pute face în contra conlucrării poporului la alegerea episcopilor, este, că poate poporul și astăzi deschizându-i porța, ar produce aceleși tulburări, cari le-a produs și în anticitate, și poate că ar ridica la scaunele episcopesci bărbați cu principii necorecte bisericesti și dora chiar și fără vocațiune.

Să nu uităm înse, că spiritul acela antic, care a produs disputele teologice inverșunate și multele eresii, de aci încolo nu se mai poate ivi, parte pentru că cugetarea publică în biserică este mai practică, parte pentru că cestiunile dogmatice mai însemnate și mai capitali sunt limpede și terminate prin deciziunile dogmatice a mai multor sinode ecumenice. Și așa numai tare puțină temere mai putem avea, că biserica va mai fi ver odată în inter-nul ei așa adânc sguđuită și subminată de eretici, ca pre timpurile, când s'a format legislațiunea Pravilei. De unde nici masele poporului nu mai pot fi trase în virtejul ereticilor și folosite la implerea scaunelor episcopesci cu eretici.

Ce atinge înse temerea, că prin conlucrarea poporului la implerea scaunelor episcopesci, ușor ar pute ajunge la demnitatea înaltă episcopescă demagogi fără vocațiune, însemnăm numai atâta, că temerea acesta ar fi în adevăr fundată, când singur poporul ar fi factorul la constituirea episcopilor. Spiritul legislațiunii bisericesti, ecuitatea, dreptul de patronat al Maiestății Sale împăratului și regelui nostru apostolic, precum și dreptul Sfințului Scaun Apostolic poftesce, ca pe lângă poporul credincios să mai conlucre și clerul din înțregă provincia mitropolitană, episcopii sufragani, Maiestatea Sa și Sfințului Scaun Apostolic. În factorii aceștia valoroși este un correctiv destul de puternic pentru casul, când poporul credincios ar fi sedus să cerce a ridica la ver un scaun episcopesc ver un demagog fără vocațiune și calitățile de lipsă.

Nu fără temei ar fi obiecțiunea, că nu puțin dintre laicii inteligenți nu sunt conduși de un spirit corect bisericesc. Destui dintre ei numai câtu sunt botezați gr. catolici, în faptă înse nu și fac scrupuli din preceptele bisericesti, și nici nu poartă nici o sarcină bisericescă. Atari oameni necum să se intereseze de binele adevărat al bisericii, dară încă se fălesc, că ei nu pun nici un pondă pre confesiune. Binesimțitorii deci nu pot să nu privească în viitorul bisericii plini de îngrigire, când și la atari bărbați li-s'ar procura posibilitate, ca să influențeze constituirea episcopilor nostri, și așa dora ar fi mai bine, ca să se păstreze usul de până aci, și să alegă numai clerul, după ce deși și din clerul unii și alții nu sunt totdeauna conduși de motive curate bisericesti, totuși maioritatea clerului se poate presupune, că va fi totdeauna sănătoasă.

Să asemnăm înse modalitatea de astăzi, după care se constituiesc episcopii nostri sufragani de Orade, Gherla și Lugos, cu casul, când și poporul nostru credincios ar participa la constituirea episcopilor.

În timpul de față guvernul este, care propune pre episcopii Maiestății Sale spre denumire. Din cine stă înse guvernul? Din bărbați străini de credința, ritul și limba noastră. Ba nu odată din bărbați atât de dușmani ori carei credințe positive, cum printre laicii nostri nu se prea află.

Credem deci, că putem să susținem fără a ne înșela, că pentru biserica noastră la nici un cas nu poate fi mai rău, dacă poporul nostru credincios ar avea aceea influență la implerea scaunelor episcopesci, care o are astăzi guvernul.

Abstragere făcând înse dela aceste, când se va regula ver odată cestiunea constituirii episcopilor nostri după Pravilă și praesa antică bisericescă, va trebui să se concedă o influență însemnată și mitropolitului și celorlalți episcopii sufragani, cari ușor pot îndrepta ver o greșală, ce o ar comite poporul credincios.

La tot casul înse ar fi de dorit, ca prin o literatură și diaristică bisericescă bună, și prin reuniuni bisericesti de diverse specii să se producă un spirit public corect bisericesc în poporul nostru credincios și cu deosebire în inteligența noastră mirună, înainte de ce s'ar admite și votul poporului nostru credincios la constituirea episcopilor.

* * *

Participarea clerului la alegerea mitropolitului și a episcopilor. Până acum numai clerul a avut vot activ la alegerea mitropolitului, și încă singur numai clerul ardelen.

Până nu fu reactivată mitropolia de Alba-Iulia împrejurarea că numai clerul ardelen avea vot activ la alegerea episcopului de Făgăraș, nu avea nici un inconvenient în sine, și era și conformă dreptății și ecuității. Căci atunci episcopul Făgărașului deși se numea mitropolit, nu avea nici o jurisdicțiune asupra clerului și poporului din Ungaria, unde Românii gr. catolici erau supuși parte episcopului românesc dela Oradea mare, parte episcopului rutenesc dela Ungvár.

Lucrul înse s'a schimbat radical după reactivarea mitropoliei de Alba-Iulia, când toți Românii gr. catolici din Transilvania și Ungaria fură supuși jurisdicțiunii mitropolitului românesc gr. catolic de Alba-Iulia.

Ce este dară mai firesc decât, că dacă mitropolitul de Alba-Iulia este mitropolitul tuturor celor patru diecese, vot activ la alegerea mitropolitului să aibă clerul din toate patru diecesele, și nu numai clerul ardelen.

Și aci încă întâmpinăm una din anomaliile, de cari suferă modalitatea de până acum a alegerii mitropolitului nostru.

Mitropolitul de Alba-Iulia este și arhiepiscop de Făgăraș, care își are arhidiocesa sa, preste carea deprinde jurisdicțiune episcopescă. Dacă dară este vorbă să se alegă numai arhiepiscop pentru arhidiocesa, atunci este just și ecuitabil, că numai clerul arhidiocesan să aibă vot activ. Cu toate aceste, precum scim, are vot și clerul ardelen din diecesele de Gherla și Lugos, și încă mai egal cu al arhidiocesei. Prin acesta se deschide cale posibilității curioase, că în numărul ternariu să între și persoana, carea din arhidiocesa n'a căpătat nici un vot, și aceea să fie arhiepiscop în arhidiocesa. Prin așa ceva tot dreptul aiegerii devine iluzoriu.

De altă parte arhiepiscopul de Făgăraș este tot odată și mitropolit de Alba-Iulia, și ca atare deprinde jurisdicțiune mitropolitană și preste înțregă diecesa Oradei mari și și preste părțile ungurene din diecesa Gherlei și a Lugosului. Cu toate aceste înse vot activ la alegerea mitropolitului are numai clerul din arhidiocesa și din părțile ardelen ale diecesei de Gherla și Lugos. Clerul din diecesa de Orade și din părțile ungurene ale diecesei de Gherla și Lugos este eschis cu totul dela vot. Pre calea acesta clerul ardelen constituie mitropolit și pentru clerul unguren, fără ca cestu din urmă să aibă nici cea mai mică influență.

Când dară se va regula ver odată cestiunea alegerii mitropolitului, atunci dreptatea poftesce, ca să se dea vot clerului din înțregă provincia mitropolitană, va să dică din toate patru diecesele.

Ceva privilegiu va fi și atunci de a se concede clerului din arhidiocesa, fiind că pentru el mitropolitul este și episcop cu jurisdicțiune episcopescă, și *eo ipso* pentru el fuzestrat cu drepturi mult mai însemnate decât acele ce le deprinde asupra dieceselor sufragane de Orade, Gherla și Lugos.

Dacă înse în urma regulării dreptului de alegere a mitropolitului va fi posibilă și participarea poporului credincios, atunci și poporul credincios din toate patru diecesele va trebui să participe.

Rămâne înse încă cestiunea, că dacă ore când va fi posibil să participe și clerul și poporul la alegerea mitropolitului, atunci în ce proporțiune vor avea să participe?

La întrebarea acesta nu ne încumetăm a răspunde cu un plan sau propunere concretă, fiind cestiunea grea și delicată.

Ce putem și ne încumetăm a dice, este, că la statorirea proporțiunii nu va trebui să ne servescă de îndreptari decât numai și numai cugetul, că proporțiunea să fie de așa, cât să se potă prevedea, că cu ajutorul ei va fi posibil a ridica pre scaunul mitropolitan pre bărbații cei mai acomodați.

De unde din principiu trebuiesc să fie eschise ori ce imitațiuni după alte biserici sau considerațiuni doctrinarie. Nu pre aceea va fi de a se pune pondă, că ce e liberal, ce e democratic, ce aristocratic și așa mai departe. Ci pre aceea, că ce e salutar pentru biserică.

În urmă mai amintim numai aceea, că dacă ver odată va fi posibil, ca și poporul credincios să fea parte la alegerea mitropolitului, nu va avea să considere participarea acesta de un drept, de care nu poate să fie lipsit schimbându-se împrejurările. Căci nici atunci participarea acesta nu se va basa pre un drept

inalienabilă, ci va fi numai ceea ce a fost în timpurile antice ale bisericii, va să zică un mijloc, de care se folosese biserica, spre a pute afla persoana cea mai acomodată pentru o demnitate bisericească. De unde dela sine urmează, că dacă cu ajutoriul mijlocului acestuia biserica nu-și mai poate ajunge scopul, îl poate părăsi fără a vătămă dreptul nimănui, cum l'a mai părăsită odată, când s'a început legislațiunea Pravilei.

Totă asemenea participând poporul la alegerea mitropolitului, nu va avea să creadă, că el este care îi dă mitropolitului puterea publică bisericească, și mitropolitul este numai un mandatar al lui. Căci prin alegere numai se designează persoana, nu i-se dă persoanei înseși nici o putere bisericească. Puterea bisericească se dă de sus prin sacramentul hirotoniei și prin misiune din partea ierarhiei. De unde și mitropolitul ales și de popor, nu se consideră ca pus de popor, ci pus de Spiritul Sfânt.

Și în această stă deosebirea între alegerea eventuală a mitro-

politului nostru cu concursul și al poporului, și între alegerile calvinilor.

La calvinii alesul se consideră de un mandatar al poporului alegător și totă puterea o capătă dela acel popor. La noi înseși în conformitate cu principiile Pravilei alesul este un trimis al Dumneșului, și dela Dumneșului își capătă și puterea.

Chiar pentru că calvinii consideră pe cel ales de un mandatar al poporului, alesul poate fi și depus din partea poporului alegător. La noi înseși fiind alesul un trimis al Dumneșului, nu poate fi depus decât erăși de mai marii săi bisericești puși de Dumneșul Spiritul Sfânt.

Deosebirile acestea trebuiesc ținute cu rigore înaintea ochilor, dacă nu voim să ne calvinim biserica deplin adoptând și împămintenind la noi principiile calvinesce de guvern bisericesc.

(Va urma.)

* * *

Mărgeaua Gialmarei.

Novelă de Laicus.

(Continuare.)

„Mai bine era, dacă îți țineai pentru tine vorbele, ce le-ai rostit,“ îi zise Jocerau Blanci, „căci ele pot să aibă pentru noi urmări foarte funeste.“

„Iertă, tată, dar era de nesuferit!“ răspuse ea încă tot iritată. „Strigoii acela cărunt așa vorbea despre mine în fața mea de față, ca și cum aș fi un țoi vechiu. Și a fost ceva de tot revoltătoriu, să-l aud, cum cere pentru mine ca preț de cumpărare alii săi!“

„Ți-s'a părut numai, că e revoltătoriu, căci te-ai pus pe un punct de vedere fals. Dacă e vorba, să grăim limpede, apoi îți spun, că eu nu aflu nimic revoltătoriu în cuvintele bătrânului. El s'a purtat foarte cum se cade, și tu nu poți zice, că ți-a făcut ceva iluziune referitoare la viitoriul tău, ci simplaminte a spus numai, cum crede, că va tracta stăpânul său cu tine. Las că propunerea lui poate să ne fie neplăcută, și legătura cu Arabii poate să ni-se pară necuviințată, dar ne stă în voce, să zicem, că primim și ba. Eu din toate vorbele lui am înțeles, că tu ai fi pentru șeful lui ținta dorințelor lui. Pentru acesta înseși n'ai avut nici un motiv, să-l ofensezi așa de tare și să-l asemeni cu un porc.“

„Ei!“ se mestecă și femeia în vorbă. „Mă mi-se pare, că propunerea Beduinului nu o afii chiar așa de nefundată și neacceptabilă!“

„Flăcuri!“ bombăni Jocerau preumblându-se în sus și în jos prin odaie.

„Da, da! Bine zice mama!“ începu Blanca punându-și năframa la ochi. „Cherând înapoi, spune-ți, că te-ai socotit altcum, și că pentru o păreche de cai sprinteni m'ei al lui Omar!“

„Fată!“ îi strigă Jocerau amenințându-o cu degetul. „Eu gândesc, că am hodorogit totul asupra prostiei, ce ai făcut-o, și că ar trebui, să ne mai măresci supărarea cu vorbele tale nesocotite.“

„Eu las, că Blanca a greșit,“ zise Susana, „când a răspuns așa de pe față, dar ceea încă e adevărat, că Arabul a fost vrednic de astfel de răspuns. Spune-mi tu, și femeile suntem de vindut ori de cum?“

„Nu-i vorba de asta! Să socotim înseși cum se cuvine: spune-mi tu, nu e ceva foarte

măgulitoriu pentru o femeie, când ore cine o peșce nu pentru altceva, decât pentru însușirile ei, și ca să o potă avea, mai dă pe de-asupra și bani? La noi în Europa nu se întâmplă așa? Și apoi ce lucru mare e a locui cu un Arab într'un cort? Și acolo ești ca și în casa unui om cult. Tot atâta e! Forma esternală e alta numai, fondul e tot acela!“

„Nu e chiar așa! Esperința mea dinică m'a convins de contrariul! Femeia Cabibililor nu e mai altcum considerată decât un cal ori o oie.“

„Nici nu merită altă considerație!“

„Și nici eu dór nu i-am zis Arabului altceva, decât ce ar fi zis altă dată la o astfel de pețire,“ zise Blanca.

„Și eu încă nu zic altceva, decât ce am zis mai înainte,“ adăuse Jocerau, „că tu ai făcut o mare nebunie. . . Dar ce se aude?“

Jocerau grăbi la ferestă. În curte servitorii fugiau unul după celalalt.

„Ce e?“

„Se aude galop de cai!“

„Eta prostia ta!“ zise Jocerau mânios și apucând o pușcă de pe perete fugi afară.

Într'acestea toți servitorii se intrarmară și stăteau gata de luptă lângă zidul, care împrejura curtea. Chiar și femeile desvoltau o activitate febrilă. Susana se aprovisionase cu legături de rane și cu alifii, ér Blanca aprinsese iute o făclie, pentru ca în cas de pericol să potă da foc la păcura din vârful grăjini.

Sunetul se apropia tot mai tare. Tropotul se părea, că vine din altă direcție, nu din aceea, în care locuiau Beduinii. Nu se putea ști cine sunt, cei ce vin, căci privirea o împedea două mici coline.

Nu preste mult de-asupra acestor motive apărură două țevi de pușcă, apoi două chipiuri și două uniforme negre. La vederea lor Jocerau își răzîmă pușca de zid și demandă servitorilor, să deschidă porța. El recunoscuse uniforma aceasta, era a chasseurilor de Africa.

Porța nici nu se deschisese încă, și cei doi călăreți erau deja aci. Jocerau ieși cu fața veselă înaintea lor și îi pofti, să-i fie oșpeți, până când Beduinii nu-și vor fi schimbat locuința.

Într'acestea de după coline se ivi o cetă intrăgă de călăreți. Erau vre-o doisprezece înși.

„Nu putem primi propunerea ta,“ răspuse ofițerul, „căci avem mandat, să pa-

trolăm granița și să învătăm pe șeful Beduinilor despre sfințenia frontierelor francezești. Spune-mi mai bine, unde e lagărul Beduinilor?“

Prin răspunsul acesta Jocerau se vedea înșelat în așteptările sale. El se temea, că aducerea la ordine a Beduinilor nu va fi un lucru chiar așa de ușor, după cum se părea ofițerului.

Orientat asupra locului, unde se aflau Beduinii, ofițerul dădu semnalul de plecare.

De pe cea dintâi colină se vedea destul de bine lagărul Beduinilor. Nu erau mai multe de șapte opt corturi, grupate toate în jurul unui cort mai mare. Din puținătatea acesta a corturilor ofițerul presupuse, că Beduinii aceștia nu puteau să fie nisece orde vagabunde, ci aceștia, câți erau aci, nu sunt decât suita războinică a șefului, și în cazul acesta a bună samă periculoasă pentru Jocerau. Își strînse dar soldații, și porniră în mers lin.

Cam la trei sute de pași dela lagăr se opriră și pe un punct puțin mai înălțat plantară un steguleț treicolor. Apoi ofițerul legă năframa sa de pușca unui chasseur și porni spre tabăra Beduinilor spre a parlamenta.

Beduinii, cari observară în curând sosirea soldaților, se suiră fie care pe cal gata de luptă. Când vădură acum pe călăreți înaintând spre tabăra lor, unul dintre ei le ieși înainte. Ofițerul îi spuse, că doresce a vorbi cu șeful. Beduinul se întorse spre a-i spune stăpânului său dorința Francezului. Omar porni spre ofițer fără nici o suită. Acesta vădându-l, că vine singur, încă se desfăcu de însoțitorii săi și grăbi înaintea șefului.

„Tu ești conducătorul tribului aceluia?“ întrebă ofițerul într'un idiom priceput și de Arabi.

„Tu zici!“ răspuse șeful.

„Noi nu vedem cu ochi buni omeni intrarmăți apropiându-se de granița noastră. Și chiar de aceea superiorul meu m'a trimis, să te întreb, ce vrei?“

„Șeful Omar merge, încărău vre,“ răspuse Arabul superb. „El nu întrebă pe nimeni, dacă îi este permis, să m'ergă, unde va, și el rămâne acolo, până când îi place, și se duce mai departe, când crede, că e bine.“

„Frumoșe vorbe, dar nici una nu-mi răspunde la întrebarea mea. Că tu mergi în pustie, unde-ți place, aceea e treaba ta; dacă înseși tăbărăști în nemijlocita apropiare

de granițele noastre, atunci avem datorința, să ne informăm despre gândurile tale și să ne asigurăm despre intențiunile-ți pacifice, și acesta în propriul nostru interes. În cas contrar să te silim, să-ți muți lagărul airia."

Șeicul își ridică pumnul, era apoi îl deschise întinzând palma spre ofițer.

"Vezi, Francezule, ce am eu pe palmă?"

"Nu ved nimica," duse ofițerul.

"Să scii dar, că tot atât de mult voi băga eu în samă îndrumarea ta, că să-mi cerc alt loc de lagăr. Dacă ai motiv de a te plânge asupra purtării ostașilor mei, atunci spune-mi-l. De nu, atunci tu rămâi în lagărul tău, și eu în al meu."

"Când vom avea odată motiv de a ne plânge asupra purtării voștre, atunci va fi prea târziu, că mă tem, că tu pe vremea aceea vei fi, unde te-a suflat vântul. Oameni cuminte se îngrijesc de cu vreme, și dacă tu nu scii, să-mi dai alt răspuns mai bun, atunci vei vedea, cum ținutul acesta va fi preste câteva ore acoperit cu oște de a noastră, și noi te vom sili, să ne arezi coșile cailor tăi."

"Francezule," îi răspuse Omar sumeț, "cumpănește-ți vorbele. Noi suntem numai o cetă mică, și dacă am avea gânduri rășboinice, atunci am fi atâția, cât corturile noastre ar acoperi pustia. Ceta asta voi puteți, să o învingeți, dar Omar era va veni, și dacă tu astăzi vezi coșile cailor noștri, nu va trece o lună, și tu vei vedea și nările lor."

"Conced, că tu vei pute, să aduci încă încă mulți seminți de ai tăi. Dar noi încă nu suntem puțini. Inse după ce tu mă încredințezi, că n'ai nici un gând rău, eu voi să-ți cred. Dar însămnăți-o, șeicule, că colo am arborat flamura franceză, acolo e granița țării noastre. Să nu o treci întrarmat, — ai plăti-o amar!"

"Fă, cum ți-se pare, că e bine," răspuse Omar, "dar la noi bărbatul, calul și arma sunt una, și nepotul profetului merge, unde vre."

Cu cuvintele acestea Beduinul își întorse calul și sbură în galop la ai săi.

"Acum nu scii, cum stăm cu acest lotru al pustiei," murmură ofițerul călărind încet îndrept. "Inse el cel puțin a vădută, că noi suntem aci, și pe lângă toate vorbele lui cele late se va păzi a întreprinde orece cu puținii săi oameni."

Ceta de călăreți porni. Ofițerul mai intră în câteva măierisți și liniști spiritele

însăpămintate. Cu acesta a satisfăcut scopului, ce l-a avut recunoșcerea sa. S'a întors în fort și a raportat comandantului despre numărul Beduinilor, despre mărimea lagărului lor și despre rezultatul convorbirii sale cu șeicul. A amintit și propunerea lui Jocerau de a dispune o trupă în lagăr în fața Beduinilor. Dar comandantul nu voia să scie despre așa ceva. El prefera a-și ține oamenii adunați. Atâta inse totuși a făcut, că a trimis patrulă mică în direcția lagărului, pentru ca Beduinii să scie, că sunt păziți.

III. Un paș cutezat.

Câtăva vreme toate erau în deplină liniște. Șeicul Omar își ținea oamenii săi din cale afară strict, nu-l lăsa, să meargă nicăieri. Și dacă vedeai totuși pe undeva pe câte un Arab trecând frontiera franceză, acela era fără arme și umbla numai pentru de a procura cele de lipsă pentru cei din tabără. Spre acest scop el mai mult umbla în cele două catune de ale Cabililor din apropiere. Pe lângă aceea mai vedeai pe câte un Arab trecând și pe la moșiile Francezilor, dar foarte rar. Preste tot era liniște, și nici din o parte nu se ridica nici o plângere.

Preste câteva zile apărură și în ferma lui Jocerau câțiva Arabi spre a cumpăra unele și altele. De dragul păcii ei au fost primiți, cum se cade. Primirea acesta bună aduse preste câteva zile pe alții, cari cumpărară bucate, și apoi era pe alții, cari veniră, să-și umple foii cu apă. Cu un cuvânt viniau tot alții și alții sub diverse pretexte. Blanca nu mai era curiosă ca altă dată; cât ce vedea câte o cămilă arabă, se retrăgea în interiorul casei. De altcun nici nu mai întreba nimeni de mărgeaua Gialmarei.

Cu toată liniștea acesta fuse un ochi atent ar fi descoperit totuși ceva. Așa de pildă ar fi observat, că nici când nu vine un Arab de două ori, ci totdeauna tot alții noi. Dacă vre un Arab rămânea în curte neobservat, îndată își întorcea privirea spionând în toate părțile. El se uita la înălțimea zidului, la structura edificiului intern, la grilajul ferestii, — toate acestea cu atâta precauțiune, cât nimeni nu-l observa. Cine ar fi presupus, că pentru ce stă cutare Beduin întors cu spatele către ferestă? Cine ar fi știut, ce va raporta el acasă? Nimic altceva, decât că grilajul ferestii a treia dela

purtă este mai slab ca celealalte și așa mai departe, lucruri la cari nu se gândia nimeni.

Chiar și vecinii începură a se deda cu Beduinii, și fiind că erau cumpărători bunți toți se împrietiniră cu prezența lor.

(Va urma.)

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

(21) 2—3

Escriere de concurs.

La de nou înființata școală comunală gr. cat. din Iancabida cu limba de propunere magiară-română în asemenea proporțiune pentru postul de învățătorii se escriere concurs cu termenul de 1 August st. n. 1895, pe lângă emolumentele următoare:

1. 400 fl., ce se primesc în rate lunare anticipative.
2. Cuartir liber în edificiul școlii și grădina.
3. 20 fl. competență lignară anuală.
4. 4 orgii de paie pentru încălzirea locuinței învățătoresci.
5. 5 fl. spese de cancelarie.

Pentru aceste învățătorii este obligat a instrua pe pruncii români gr. cat. în căntările bisericesci, Dumineca și în serbătorile a se prezenta în biserică gr. cat. și a ține strănă cu pruncii.

Afară de orele oficiose este îndatorat învățătorii a da mână de ajutorii cantorului pentru care la înmormântării de oameni mai va primi o remunerațiune de 1 fl., ér la înmormântării mică 50 cr.

Doritorii de a obține acest post sunt rugați a-și trimite cererile lor provădute cu I. Absolutorii preparandial. II. Testimoniile de cualificațiune. III. Carte de botez și atestat despre purtarea morală și serviciile prestat până aci, cel mult până în 1 August st. n. 1895 la subscrisul preot gr. cat. și director al școlii com. gr. cat. din Iancabida, cottul Torontal, p. u. Nagy-Beeskerek.

Petru Pop
preot gr. cat. și dir. școlii com.

Licitare minuendă

se va ține la Blaș în 8 August a. c. în 10 ore a. m. spre elocarea zidirii unei case capitulare în piața Blașului. Prețul preliminar face 12.392 fl. 85 cr.

Condițiunile se pot vedea în Blașului Capitol.
(22) 1—2

Cu deosebită stimă cuteză a încunoscința pre Veneratulă Cleră greco-catolică, că precum și până acum iașu asupra-mi gătirea de

iconostase, amvone, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericelor, în ce privesc lucrul de măsură și de sculptură, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icone sante, dimpreună cu așezarea acelor obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescă cu plăcere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigat recunoștere deosebită, și toate mă îndreptătesc la sperarea, că Veneratulă Cleră mă va împărtăși ocașionalmente de prețuită-î încredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte să merită renumele cel bunu, care mi-l'am câștigat până acum.

Prin tariful de zone dispărându depărtările, prin această capacitatea de concurență mi-s'a mărit.

Rugându-mă pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ianuară 1892

cu deosebită stimă

Carol Müller,

auritor și fabric. de recuis. bisericesci.

(7) 23—?